

Bijlage 3 bij aanbieding AB omdenknotitie.

In deze bijlage worden de maatregelen zoals benoemd in de notitie van VanMontfoort vertaald naar concretere acties voor de maatregelen uitgesplitst naar verantwoordelijke.

1.1 De individuele gemeente

1.1.1 Zicht op de jeugdige en gezinnen in de gemeente

De (individuele) gemeente moet voor grip op de jeugdhulp inzichtelijk hebben welke hulpvragen en hulpaanbod de jeugdige en hun gezinnen in de gemeente hebben, voor hoeveel jeugdigen en gezinnen dit is en hoeveel kosten hieraan verbonden zijn. Dit dient voor september 2019 per gemeente helder te zijn. Daarvoor zijn de volgende stappen noodzakelijk

- De Serviceorganisatie Jeugd levert per gemeente een overzicht aan van de afgelopen drie jaar met daarop per productcode (hulpsoort) hoeveel kinderen hiervan gebruik hebben gemaakt, hoe lang zij hiervan gebruik hebben gemaakt en hoeveel kosten er zijn gemaakt en wie de verwijzer is geweest.
- De gemeente gaat samen met Serviceorganisatie Jeugd in gesprek met de jeugdprofessionals van Stichting Jeugdteams om op basis van dit overzicht helder te krijgen welke hulpvragen/problematiek aan het hulpaanbod ten grondslag ligt. Deze informatie is namelijk alleen beschikbaar in de cliëntendossiers.
- De gemeente maakt vervolgens een analyse van de soorten hulpvraag en problematiek in de gemeenten.
- De Serviceorganisatie Jeugd levert deze sturingsinformatie vanaf invoering maandelijks of tweemaandelijks (termijn in overleg met gemeente) op aan de gemeenten en maandelijks aan de Stichting Jeugdteams zodat de gemeente afwijkingen en bijzonderheden kan constateren en kan besluiten aan welke knoppen er gedraaid moet gaan worden.

1.1.2 Terugdringen van de instroom via huisartsen

Op dit moment is 50% van de instroom in jeugdhulp in Zuid-Holland Zuid via de huisartsen. Om de instroom via de huisartsen te reguleren en terug te dringen is de inzet van een Praktijkondersteuner GGZ (POH, Jeugd) of een jeugdprofessional bij de huisarts¹ nodig. De POH GGZ (jeugd) moet naast GGZ- expertise ook expertise hebben op het gebied van jeugdhulp en systeemtherapie. Er is gebleken dat bijna driekwart van de kinderen die bij de POH-GGZ komen, te maken hebben met problemen in de gezinssituatie waar hun problemen het gevolg van zijn (bijvoorbeeld echtscheidingsituaties).

Uit een onderzoek elders in het land onder 224 cliënten die verwezen zijn door een huisarts naar lokale voorzieningen, Basis-GGZ en Specialistische GGZ is onderzocht welke idee de huisarts had voor hulp en welk advies de Praktijkondersteuner GGZ had. Daaruit bleek dat in 48% van de gevallen de huisarts naar zwaardere zorg verwijst dan de Praktijkondersteuner GGZ, in 43% van de gevallen was het idee van de huisarts en het advies hetzelfde en in 9% van de gevallen was het idee van de huisarts lichter dan het advies van de POH GGZ. Hieruit blijkt dat de in bijna de helft van de gevallen de POH GGZ leidt tot minder inzet van zware (en dus dure) hulpverlening.

Om dit te realiseren moeten de volgende stappen worden gezet:

1. Gemeente organiseert een overleg tussen de huisartsen in de gemeente en een gemeenteambtenaar samen met de Stichting Jeugdteam.
2. Bespreek met elkaar: welke problematiek speelt er op het gebied van jeugd?

¹ Voor de leesbaarheid spreken we in deze paragraaf over POH GGZ als we beide varianten bedoelen.

3. Bespreek met elkaar: welke vorm van POH willen we inzetten (als huisarts en gemeente)?
4. Zodra hierin overeenstemming bereikt is kan gestart worden met de implementatie.
5. Onderwerpen die daarbij bijvoorbeeld aan bod komen zijn:
 - a. Bepaal het aantal uren, 2 uur per huisarts is in de basis voldoende
 - b. Stel (indien nodig) een gezamenlijk profiel op
 - c. Stel (indien nodig) een samenwerkingsovereenkomst op (afspraken, doelstellingen, duur, privacy, etc.)
 - d. Bespreek de wijze van financiering
 - e. Bepaal wanneer de inzet van de POH een succes is en spreek een evaluatiemoment af.

De gemeente kan, net als de gemeente Eindhoven, daarnaast bepalen dat alle verwijzingen vanuit de huisarts naar de jeugdprofessionals van Stichting Jeugdteams gaan, waarbij deze toetsen wat de best passende reactie op de hulpvraag is.

1.1.3 Terugdringen van de instroom via de toegang (jeugdprofessionals)

De overige 50% van de instroom verloopt via de jeugdprofessionals. Om grip op deze instroom te krijgen zijn dus ook maatregelen noodzakelijk. De verantwoordelijkheid voor deze maatregelen liggen enerzijds bij de individuele gemeenten en anderzijds bij de Stichting Jeugdteams. In deze paragraaf richten wij ons op de maatregelen die onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten vallen.

Keuze welke hulp is jeugdhulp?

De gemeente is verantwoordelijk dat voor de inzet van Jeugdhulp een beschikking wordt afgegeven, zodat een jeugdige en/of zijn ouders recht op jeugdhulp hebben door een jeugdhulpaanbieder. Een van de voorwaarden voor jeugdhulp geboden door deze aanbieders is dat zij werken met goed opgeleide en geregistreerde jeugdhulpwerkers en gedragswetenschappers.

Dit betekent dat de individuele gemeente bepaalt welk hulpaanbod daadwerkelijk behoort tot jeugdhulp volgens de Jeugdwet en vooral wat niet. In de praktijk blijkt dat dit diffuus is en hier geen duidelijke en eenduidige visie op is. Een duidelijke bepaling wat jeugdhulp is en wat niet geeft meer grip op de toegang en daarmee de (oneigenlijke) uitgaven van jeugdhulp. Voor deze visie en de uitwerking in de praktijk moeten de volgende stappen worden gezet:

1. De Serviceorganisatie Jeugd levert voor september aan iedere individuele gemeente een overzicht aan van alle hulpvormen die in deze gemeente geboden zijn.
2. De gemeente maakt in september samen met de Serviceorganisatie Jeugd en de jeugdprofessionals van de Stichting Jeugdteams onder leiding van de transformatiemanager een onderbouwd voorstel met welke vormen van hulp niet tot de jeugdhulp behoort
3. Dit voorstel wordt ter besluitvorming voorgelegd aan het college van B&W.
4. Dit besluit wordt door Stichting Jeugdteams geïmplementeerd bij de medewerkers van de toegang. Voor deze hulp wordt geen beschikking meer afgegeven en wanneer ouders toch deze hulp wensen, zullen zij dit zelf financieren.
5. De Serviceorganisatie Jeugd bespreekt de uitkomsten in hun accountmanagersoverleg met de aanbieders, dus welke hulpverleningsvormen voor welke gemeente niet langer onder de jeugdwet vallen en waarvoor dus geen beschikking meer wordt verleend.

Terugdringen van het aantal verwijzingen door het onderwijs:

Op 1 augustus 2014 is de Wet passend onderwijs in werking getreden en op 1 januari 2015 de nieuwe Jeugdwet. Beide wetten stellen ondersteuning op maat voor ieder kind en integraal werken rondom het kind centraal. Zowel binnen jeugd als onderwijs gelden dus dezelfde uitgangspunten voor de

samenwerking rondom het kind. Toch blijkt de wettelijke overeenstemming in de landelijke praktijk nog niet de gewenste uitwerking te hebben. Zo is vaak onduidelijk welke vormen van ondersteuning gefinancierd kunnen worden vanuit Passend Onderwijs en welke vanuit de Jeugdwet. Dit kan zelfs leiden tot dat er twee voorzieningen, vanuit zowel jeugdhulpverlening als onderwijs tegelijkertijd worden ingezet. Een ander knelpunt is dat scholen en jeugdteams elkaar pas opzoeken als er serieuze problemen zijn ontstaan rondom het kind (en het gezin). Kansen in de preventieve sfeer worden daarvoor niet voldoende benut. Om ondersteuning op maat voor ieder kind te bieden en integraal werken goed te organiseren, moet al in een preventief stadium, samen met jeugdige, ouders en samenwerkingspartners, op een zorgvuldige manier vormgegeven worden aan dit proces. Daarbij is het uitgangspunt dat jeugdige en ouders de regie hebben op deze ondersteuning. We beogen hiermee een verschuiving van de professionele wereld naar de leefwereld (de-medicaliseren).

Voor een betere samenwerking met de samenwerkingsverbanden en de individuele scholen, en het voorkomen van verwijzingen en zwaardere interventies door vroegtijdige signalering zijn er een aantal inhoudelijke interventies noodzakelijk.

- Gezamenlijk gedragen visie neerzetten door gemeente, Stichting Jeugdteams en de samenwerkingsverbanden (en soms individuele scholen).
- Samenwerkingsafspraken maken ook gericht op efficiënte inzet van beschikbare middelen.
- Een werkwijze voor leerkrachten uit basisonderwijs en voortgezet onderwijs vormgeven.
- Organisatie van samenwerking tussen lokale en regionale scholen via de samenwerkingsverbanden en gemeenten.
- Leercyclus vormgeven.

Dit leidt tot de volgende stappen:

1. De gemeente gaat samen met het jeugdteam en de verschillende basisscholen in de gemeente een traject aan waarbij gewerkt wordt aan een gezamenlijk gedragen visie voor de ondersteuning aan jeugdigen en ouders.
2. Er worden afspraken gemaakt over de samenwerking tussen de jeugdige, ouders, basisscholen en jeugdteammedewerkers.
3. Er komt een werkwijze voor de leerkrachten vanuit school en de jeugdprofessionals van Stichting Jeugdteams om tot optimale ondersteuning voor de jeugdige te komen.
4. Er wordt een samenwerkingsvorm gecreëerd tussen lokale scholen en de gemeente en afstemming gezocht met de samenwerkingsverbanden
5. Er komt een leercyclus waarbij praktijkvoorbeelden op casusniveau geëvalueerd worden en verbeteringen worden doorgevoerd.
6. Afspraken over gerichte efficiënte inzet van beschikbare middelen

Voor het voortgezet onderwijs is vanwege het regionale karakter een andere aanpak nodig. Zij hebben immers vanuit meerdere gemeenten kinderen op school. In dat geval is het verstandig als de betrokken gemeenten en Stichting Jeugdteams samen met onderwijs de bovenstaande interventies uitvoeren.

Naast deze inhoudelijke interventies moeten er andere stappen gezet moeten worden om het aantal verwijzingen terug te dringen.

1. De Serviceorganisatie Jeugd zorgt ervoor dat zij binnen hun monitoring inzicht krijgen op de verwijzingen/hulpvragen die via het onderwijs binnen komen.

2. De Serviceorganisatie Jeugd geeft een duidelijke analyse vanuit welke school welke hulpvraag komt.
3. De gemeente maakt aan de hand van de door de Serviceorganisatie Jeugd verstrekte gegevens een analyse op uitschieters. Zo is er inzicht in welke hulpvragen doorzet worden naar de jeugdprofessionals. Gemeenten maken samen met de Stichting Jeugdteams en het onderwijs een plan van aanpak hoe deze verwijzingen teruggedrongen kunnen worden.
4. In dit plan van aanpak komen resultaatafspraken waar gemeente en de Stichting Jeugdteams op gaan sturen.

Verbetering samenwerking met jeugdgezondheidszorg

Naast het onderwijs is de jeugdgezondheidszorg de plek waar alle jeugdigen in hun leven mee in aanraking komen en waardoor elk kind op de radar is. In de praktijk blijkt dat de jeugdgezondheidszorg zich geprotocolleerd richt op de lichamelijke ontwikkeling van het kind en onvoldoende de context van het kind meeneemt in de beoordeling. Een goede samenwerking tussen de jeugdprofessionals en de jeugdgezondheidszorg in de gemeente draagt bij aan vroegtijdige signalering, waardoor preventieve inzet mogelijke grotere problemen kan voorkomen. Deze samenwerking is niet in elke gemeente vanzelfsprekend.

Om deze samenwerking te verbeteren zijn de volgende stappen noodzakelijk:

1. Gemeente organiseert een overleg tussen de jeugdgezondheidszorg (onder andere consultatiebureau), een gemeenteburgemeester samen met de Stichting Jeugdteams.
2. Bespreek met elkaar: welke problematiek speelt er op het gebied van jeugd, in welke situaties kunnen we iets voor elkaar betekenen?
3. Bespreek met elkaar: op welke wijze kan de samenwerking vorm gegeven worden?
4. Spreek evaluatiemomenten met elkaar af.

Terugbrengen aantal uithuisplaatsingen

Niet alle kinderen in de gemeente kunnen thuis opgroeien. Om deze kinderen zo normaal mogelijk op te laten groeien is het belangrijk dat deze kinderen zo dichtbij huis worden opgevangen, bij voorkeur binnen het eigen netwerk of in perspectief biedende gezinnen. In de regio Zuid-Holland Zuid is in 2018 ruim 26 miljoen euro aan uithuisplaatsingen uitgegeven voor 1249 jeugdigen. 514 jeugdigen daarvan zaten in gesloten jeugdhulp (32) en in overige verblijfsvormen zoals behandelgroepen of voorzieningen voor jongeren met een beperking (482). De totaalkosten zijn daarvoor ruim 15 miljoen euro (in 2018).

De gemeente is verantwoordelijk voor de jeugdigen in haar gemeente. Het terugbrengen van het aantal uithuisgeplaatste jongeren draagt bij aan de doelen van de transformatie en kan een financieel voordeel opleveren. De kanttekening daarbij is dat de inzet van andere hulpvormen dan een uithuisplaatsing niet altijd tot financieel voordeel leidt, maar wel bijdraagt aan normalisatie en jeugdhulp op maat, dicht bij huis.

Om het aantal uithuisgeplaatste jongeren te verminderen moeten de volgende stappen worden gezet:

1. De gemeente organiseert per uithuisgeplaatste jongere, niet verblijvend in een pleeggezin, een overleg met de betrokken jeugdprofessional/gezinsvoogd en de betrokken aanbieder.
2. In dit overleg worden alternatieven voor de uithuisplaatsing bedacht en verder afspraken gemaakt om deze zorgvuldig maar zo snel mogelijk te realiseren. Indien noodzakelijk huurt de gemeente hiervoor expertise in vanuit bijvoorbeeld het programma Verder Thuis.

Samenwerking en integraal budget Sociaal Domein

Veel gaat goed in het sociaal domein in Zuid-Holland Zuid, maar er zijn ook een aantal flinke uitdagingen. Bijvoorbeeld daar waar de benodigde ondersteuning voor een specifieke doelgroep nog niet aansluit bij de huidige voorzieningen. Of wanneer een inwoner of huishouden meervoudige en/of complexere hulpvragen heeft en in de klem zit omdat bijvoorbeeld een beschikking vanuit Werk & Inkomen bijt met de ondersteuning die het gezin op dat moment nodig heeft. Binnen de Drechtsteden is een pioniersgroep van uitvoerend professionals en beleidsmakers aan de slag gegaan om te komen tot voorstellen waar het slimmer en beter kan.

In de praktijk zien we vaak dat de uitvoering van gezamenlijke plannen van aanpak regelmatig stokken op de financiering. Wie betaalt wat uit welk potje. De ervaring is wanneer er kinderen betrokken zijn, er vaak wordt ingezet op jeugdhulp voor de kinderen. Dit is echter niet altijd de juiste oplossing, de symptomen worden dan aangepakt, maar niet de oorzaak (die ligt vaak complexer en op meerdere leefgebieden). Om een sociaal domein overstijgend plan van aanpak voor cliënten goed ten uitvoer te brengen moet er ook een integraal budget beschikbaar is. De landelijke ervaring leert dat ongeveer 5% van de gezinnen complexe domein overstijgende problematiek hebben.

Om de samenwerking en het integraal budget voor Sociaal Domein te realiseren moeten de volgende stappen gezet worden:

1. De gemeenten uit Drechtsteden verbreden hun pioniersgroep naar de regio Zuid-Holland Zuid.
2. Indien nog niet aanwezig stelt iedere gemeente een team samen vanuit alle betrokkenen van het sociaal domein (Jeugd, WMO, Participatie, Sociale Dienst, maatschappelijke organisaties zoals woningbouwverenigingen) die samen met de gezinnen een plan van aanpak maakt. Iemand van de gemeente is de voorzitter van het team.
3. Iedere gemeente besluit (via college en gemeenteraad) om 5% van ieder budget binnen het sociaal domein (WMO en Participatie) en het Algemeen Bestuur van beide gemeenschappelijke regelingen Jeugd en Sociale Dienst om 5% van hun budget in een nieuw budget Sociaal Domein te plaatsen.
4. De voorzitter van het team is namens de portefeuille houdende wethouder(s) van de gemeente verantwoordelijk voor het budget.

Ambulante hulp beschikingsvrij aanbieden

De jeugdprofessionals in de wijkteams bieden algemene kortdurende jeugd- en opvoedhulp. Door de enorme toestroom van hulpvragen hebben zij op dit moment naast het verzorgen van de beschikkingen onvoldoende tijd beschikbaar om kortdurende jeugd- en opvoedhulp te bieden. In de regio Zuid-Holland Zuid is in 2018 39 miljoen euro uitgegeven aan lichte tot zware ambulante jeugdhulp. Een deel van deze ambulante hulp kan net als de kortdurende ambulante hulp door de jeugdprofessional zonder beschikking verstrekt worden. Om dit te realiseren moeten de volgende stappen worden gezet.

1. De gemeente bepaalt samen met de jeugdprofessionals op basis van de eerder genoemde analyse van hulpvraag en aanbod welke vormen van ambulante hulp en daarbij behorende hulpvragen veel voorkomen in de gemeenten en daarmee in aanmerking komen om gefaseerd beschikingsvrij te realiseren. Starten met H300 enkelvoudige begeleiding en Basis-GGZ is dan het meest voor de hand liggend (totaal budget is ongeveer 1,4 miljoen euro)
2. Op basis hiervan onderzoek de gemeente samen met de Serviceorganisatie Jeugd op welke wijze zij een schil van professionals om het wijkteam kunnen plaatsen om de veelvoorkomende ambulante hulp in de gemeente te bieden. Hiervoor worden geen producten bij aanbieders ingekocht, maar personeel (fte's) die deze hulpverlening lokaal gaat bieden.

Dit kan betekenen dat dit per gemeente gaat verschillen, wat ook kan betekenen dat de gemeenten in Zuid-Holland Zuid voor deze hulp niet meer solidair zijn.

Duidelijke sociale kaart met beschikingsvrije hulp en begeleiding binnen de gemeente

Zoals eerder aangegeven behoort een deel van de ondersteuning van jeugdigen en hun ouders niet tot de jeugdhulp en kan preventief worden opgepakt. In de praktijk blijkt dat dit aanbod in de gemeenten aan verandering onderhevig is en niet compleet bekend is bij de jeugdprofessionals van de wijkteams. Dit maakt het terugverwijzen van de jeugdige en zijn ouders naar voorliggende voorzieningen lastig, wat leidt tot meer beschikkingen voor hulp door aanbieders. Om die reden moeten de volgende stappen worden gezet.

1. De gemeente brengt in kaart welke organisaties en begeleidingsvormen in het preventieve veld beschikbaar zijn en wat de voorwaarden daarvoor zijn.
2. De gemeente onderhoudt deze informatie en stelt deze beschikbaar aan de wijkteams. Dit kan door een interactieve sociale kaart of door de inzet van een 'verbindingsofficier' die met de jeugdprofessional mee kan kijken naar alternatieven in het preventieve veld.

1.2 De Serviceorganisatie Jeugd

De Serviceorganisatie Jeugd heeft vanuit het Meerjarenperspectief veranderingen doorgevoerd in het contractmanagement door met iedere aanbieder jaarlijks een accounthoudergesprek te voeren. (bij de grotere meerdere). Op dit moment zijn er ruim 180 aanbieders waarmee deze gesprekken gevoerd worden. Om meer grip te krijgen op de transformatie van de aanbieders is hiervoor een nadere doorontwikkeling nodig naar contractmanagement 3.0. De Serviceorganisatie Jeugd maakt meer kwaliteitsprestatieindicatoren (KPI's) gericht op resultaatgerichte afspraken, waarbij getoetst wordt of transformatiedoelen worden gehaald. Daarnaast heeft de Serviceorganisatie Jeugd in afstemming met gemeenten de informatievoorziening voor de gemeenten aangepast, maar voor een goede analyse voor sturing moeten ook dit doorontwikkeld worden. Dit leidt tot de volgende maatregelen voor de Serviceorganisatie Jeugd.

1.2.1 Transformatie van de aanbieders

Veel aanbieders vinden het lastig om de transformatie binnen hun organisatie goed vorm te geven. De Serviceorganisatie Jeugd heeft de taak om de kwaliteit, de bijdrage aan de transformatie en het gebruik van de middelen door de aanbieders te toetsen aan de contractafspraken.

Wijze van Inkoop

De huidige wijze van inkoop, open house, maakt dat elke aanbieder die aan de voorwaarden voldoet een contract kan aangaan voor het aanbieden van jeugdhulp in Zuid-Holland Zuid. Dit heeft tot gevolg dat er veel aanbieders zijn (ruim 180). De huidige contracten lopen tot 31 december 2019. Het open house systeem is verlengd met twee jaar tot en met 31 december 2021. Binnen deze beperkingen zullen de aanpassingen dan ook gedaan moeten worden. Om meer grip te krijgen op het aantal aanbieders en op de kwaliteit en bijdrage aan de transformatie als onderdeel van het inkoopcontract moeten in 2019 de volgende stappen genomen worden:

1. De Serviceorganisatie Jeugd onderzoekt voor oktober 2019 welke invulling hieraan gegeven moet worden binnen de huidige wijze van inkoop (voor de komende twee jaar) en voor oktober 2020 op welke wijze de inkoop voor de periode daarna het meest passend is bij de doelstellingen voor de regio Zuid-Holland Zuid en legt deze voor aan het Algemeen Bestuur.
2. Het Algemeen Bestuur neemt na afstemming in de colleges en met de gemeenteraden voor 31 december 2020 een besluit om de inzet van het aantal aanbieders te verlagen en daarmee de

benodigde stappen te zetten in de transformatie en over welke wijze van inkoop de regio vanaf 1 januari 2022 gaat voeren.

3. De Serviceorganisatie Jeugd formuleert, in afstemming met de gemeenten, welke voorwaarden aan de aanbieders gesteld worden qua kwaliteitseisen en transformatie eisen. De Serviceorganisatie Jeugd doorloopt gedurende 2021 het reguliere proces tot inkoop of aanbesteding.

Contractmanagement 3.0

Als vervolg op contractmanagement 2.0 en ter voorbereiding op de inkoop per 2021 ontwikkelt de Serviceorganisatie Jeugd het contractmanagement door op kwalitatieve en financiële toetsing van het hulpaanbod van de aanbieders. De Serviceorganisatie Jeugd neemt daarvoor de volgende stappen:

1. De Serviceorganisatie Jeugd beoordeelt ieder kwartaal op basis van de ervaringen van de jeugdprofessionals en de cliënttevredenheid de kwaliteit van de hulp door de aanbieders. Hiervoor voeren zij ieder kwartaal een gesprek per gemeente met de jeugdprofessionals. Bij tussentijdse bijzonderheden laten de jeugdprofessionals dit weten aan hun contactpersoon bij de Serviceorganisatie Jeugd en zullen de KPI's met betrekking tot de transformatie aan de orde komen.
2. De Serviceorganisatie Jeugd spreekt deze ervaringen halfjaarlijks met de aanbieders. Bij negatieve beoordelingen of bij aanbieders waar veel aanbod wordt afgenomen, vindt dit vaker plaats. Tijdens dit gesprek komen ook de inkoopafspraken en het declaratiegedrag bij aan bod. Er wordt afspraken ter verbetering gemaakt, waar nodig en deze worden vervolgens getoetst.

1.2.2 Transformatie en grip op de toegang en gemeenten

De gemeenten en de jeugdprofessionals van de toegang in de gemeenten kunnen alleen sturen en grip hebben op de jeugdhulp als zij de juiste cijfers en analyse hebben van het hulpaanbod en de uitgaven per gemeente, per team en per jeugdige/gezin. De data die beschikbaar is gesteld aan de gemeenten en de Stichting Jeugdteams wordt verder verrijkt om goed te kunnen sturen en een analyse te maken van de bijzonderheden.

Informatievoorziening voor gemeenten en de jeugdprofessionals in deze gemeente

De Service Organisatie bepaalt samen met de individuele gemeente en Stichting Jeugdteams welke informatie beschikbaar is voor de gemeenten en de lokale teams. Om dit te kunnen bereiken zijn de volgende stappen nodig:

1. De Serviceorganisatie Jeugd verstrekt maandelijks of tweemaandelijks (termijn in overleg met de gemeente) het jeugdhulpaanbod (welke hulp, hoeveel en tegen welke kosten) en hoeveel budget er is verbruikt en nog beschikbaar is per gemeente aan iedere individuele gemeente. De Serviceorganisatie Jeugd verstrekt aan de Stichting Jeugdteams maandelijks per wijkteam en per cliënt het jeugdhulpaanbod (welke hulp, hoeveel en tegen welke kosten) en hoeveel budget er is verbruikt en nog beschikbaar is.
2. De Stichting Jeugdteams bespreken in de teams met de jeugdprofessionals deze cijfers, signaleren trends en sturen waar nodig bij.

1.3 Stichting Jeugdteams

Zoals eerder aangegeven is de toegang de sleutel om meer grip te krijgen op de uitgaven in de jeugdhulp. Om dit te realiseren bij de jeugdprofessionals van de Stichting Jeugdteam moeten de volgende maatregelen genomen worden.

1.3.1 Kostenbewustzijn en budgetverantwoordelijkheid

Binnen Zuid-Holland Zuid is bij de transitie de afspraak gemaakt dat de jeugdprofessional in de toegang bewust diende te zijn van de kosten van jeugdhulp en ook verantwoordelijk is voor de uitgaven. Bij de start bleek echter dat de jeugdprofessionals op dat moment niet de mogelijkheid hadden om op juiste wijze hier uitvoering aan te geven. Inmiddels achten wij het moment daar, om hier binnen de sociale teams wel uitvoering aan te gaan geven. De jeugdprofessionals zijn daarmee ook deels verantwoordelijk voor de uitgaven van de gemeenten/Serviceorganisatie Jeugd. Uiteraard gaat kwaliteit van de jeugdhulp voor. Zoals in hoofdstuk 2 aangegeven is de ervaring dat kostenbewustzijn van de medewerkers in de toegang een positief effect heeft op de uitgaven van de jeugdhulp.

Om het kostenbewustzijn en budgetverantwoordelijkheid te realiseren moeten de volgende stappen worden gezet:

- De Stichting Jeugdteams analyseert in elk team de gegevens zoals verstrekt door de Serviceorganisatie Jeugd conform paragraaf 4.2.2. op beschikkingen voor hulp of begeleiding die niet vanuit de jeugdhulp betaald moeten worden en op hulp of begeleiding die onder jeugdhulp is geschaard, maar daar niet thuis hoort en op trends, uitschieters en bijzonderheden.
- De jeugdprofessional bekijkt bij elke verzoek voor jeugdhulp naar de achterliggende behoefte van de vraag en reikt niet direct hulp aan. Daarbij staat eigen verantwoordelijkheid voorop vanuit de kracht van de jeugdige en zijn ouders en wordt gewerkt vanuit vertrouwen.
- De jeugdprofessional heeft een duidelijke steunstructuur om kostenbewustzijn en budgetverantwoordelijkheid te realiseren in het werk. Het verdient daarbij de voorkeur om per team een jeugdprofessional met affiniteit te trainen en te coachen, die als vraagbaak en steun voor de andere professionals fungeert. Tevens dient coaching on the job te worden ingezet.

1.3.2 Regie op de jeugdhulp na beschikking

Vanuit het onderzoek in opdracht van VWS blijkt dat regie op de jeugdhulp een succesfactor is als het gaat om kostenbeheersing². Uit de gesprekken met zowel de ambtenaren jeugd als de medewerkers van de Stichting Jeugdteams blijkt dat er na het afgeven van de beschikking weinig tot geen zicht meer is op de jeugdigen en de ingezette hulp. Dit betekent een carte blanche voor de aanbieder en wellicht langere trajecten dan nodig. Regie op de hulpverlening betekent dat men afspraken maakt over de gewenste hulp en de gewenste resultaten. Indien de hulpverlening onvoldoende aansluit bij de cliënt of de gemaakte resultaten niet of onvoldoende behaald worden kan er gekozen worden om te stoppen met de hulpverlening. Regie houden op de jeugdhulp is een maatregel die zowel bijdraagt aan de kwaliteit van hulp (gericht op normaliseren en de-medicaliseren) als aan de grip op de kosten.

Hiervoor zijn een aantal interventies nodig:

1. De professionals van de Stichting Jeugdteams maken afspraken in casuïstiek met de aanbieders over de gewenste hulpvorm en de gewenste resultaten. Bij de start van de hulp worden evaluatiemomenten gepland om zicht te houden op de doelen en de resultaten van de hulpverlening.
2. De professionals van de Stichting Jeugdteams sturen op “goed is goed genoeg”. Met als uitgangspunt dat ze doen wat nodig is, zo kort als mogelijk.

² Zie benchmarkanalyse uitgaven jeugdhulp 26 gemeenten, Significant 24-04-2019

1.3.3 Samenwerking met andere verwijzers: huisarts, school en jeugdbeschermingsketen

Zoals in paragraaf 4.1.3 aangegeven moet de jeugdprofessional investeren in een goede samenwerkingsrelatie met de verwijzers huisarts en school. De stappen die daarvoor gezet moeten worden staan uitgewerkt in paragraaf 4.1.3, waar Stichting Jeugdteams ook een grote rol in heeft.

Ongeveer 1% van het totaal aantal jongeren in de regio Zuid-Holland Zuid had in de eerste helft van 2018 een jeugdbeschermingsmaatregel (ondertoezichtstelling of voogdij)³. Daarmee hoort de regio tot de top tien van de regio's met het grootste aantal jeugdbeschermingsmaatregelen van Nederland. Waar veel regio's een daling laten zien ten opzichte van 2017, blijft het percentage in de regio Zuid-Holland Zuid ongeveer gelijk.

Om de kosten voor het aantal justitiële maatregelen, met name ondertoezichtstellingen (in 2018: 914 jeugdigen met een totale kosten van ruim 5 miljoen) terug te dringen is het belangrijk om de instroom van het aantal ondertoezichtstellingen te verminderen en de duur van de ondertoezichtstelling zo kort als nodig te houden. Hiervoor moeten de volgende stappen gezet worden:

1. Conform het huidige project in de jeugdbeschermingsketen in Sliedrecht neemt Stichting Jeugdteams in alle gemeenten het initiatief om samen met Veilig Thuis, Gecertificeerde Instellingen en Raad voor de Kinderbescherming toe te werken naar een gebiedsgerichte samenwerking voor jeugdigen over wiens veilige ontwikkeling er zorgen zijn. Het doel hiervan is dat er eerder, sneller en in samenhang passende hulp wordt geboden. In deze aanpak zijn interventies die worden gedaan om een veilige ontwikkeling van een jeugdige te herstellen integraal onderdeel van een gezinsplan en daarmee aanvullend op de hulp/regie van de jeugdprofessional. De jeugdprofessional blijft vanaf het eerste tot het laatste moment betrokken bij het gezin. Zo wordt in onderlinge samenwerking zicht op de veilige ontwikkeling van jeugdigen gehouden.
2. De jeugdprofessional blijft ook na de uitspraak van de kinderrechter gedurende de ondertoezichtstelling betrokken bij de jeugdige en zijn ouders en toetst samen met de gezinsvoogd of de situatie weer veilig genoeg is en de begeleiding in het vrijwillige kader door de jeugdprofessional vervolgd kan worden. Uiteraard toetst de Raad voor de Kinderbescherming conform de wet of de ondertoezichtstelling opgeheven kan worden.

³ Zie Jeugdbescherming en jeugdreclassering 1^e halfjaar 2018, CBS 2018